

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

*Domnului prof. univ. dr. Valer Dorneanu,
Președintele Curții Constituționale*

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 9074 / 1.1. NOV. 2019....

Referitor la solicitarea dumneavoastră formulată în cadrul dosarului nr. [REDACTED]/2019, în conformitate cu dispozițiile art. 15 alin. (1) lit. g) și art. 22 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem, alăturat, punctul de vedere referitor la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor **art. 378 alin. (1) lit. c) din Codul penal**.

Vă asigur, domnule președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Ref. Dosar Curtea Constituțională nr. [REDACTED] D/2019

PUNCT DE VEDERE

**privind excepția de neconstituționalitate invocată de petenta [REDACTED]
[REDACTED] în dosarul nr. [REDACTED], aflat pe rolul Judecătorei Oradea –
Secția penală**

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile **art. 378 alin. (1) lit. c) din Codul penal**, potrivit cărora „*Săvârșirea de către persoana care are obligația legală de întreținere, față de cel îndreptățit la întreținere, a uneia dintre următoarele fapte: (...) neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă*”.

Autoarea excepției apreciază că dispozițiile legale criticate aduc atingere art. 16 din Constituție. De asemenea, arată că e posibil ca prevederile art. 379 alin. (1) din Codul penal să cuprindă o omisiune de legiferare, prin neasimilarea dispozițiilor Codului penal la reglementările civile, dar trebuie avută în vedere prioritatea obligației civile față de reaua credință a făptuitorului.

Prin **Încheierea din data de 26 septembrie 2019**, instanța de judecată apreciază că dispozițiile legale criticate contravin dispozițiilor art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (1) și alin. (2) și art. 49 alin. (1) din Constituție.

Referitor la critica de neconstituționalitate a art. 378 alin. (1) lit. c) din Codul penal, față de art. 16 alin. (1) și art. 49 alin. (1) din Legea fundamentală, constatăm că, pe fond, **aceasta poate fi reținută**, chiar dacă se pune în discuție un viciu de reglementare.

Dispozițiile legale criticate care stabilesc că neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite *pe cale judecătorească* se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă **aduc atingere principiului egalității cetățenilor în fața legii**, precum și prevederilor constituționale **privind protecția copiilor și tinerilor**.

Incriminarea faptelor care se circumscriu infracțiunii de abandon de familie a avut ca scop apărarea relațiilor sociale care privesc familia și care impun **respectarea obligațiilor și îndatoririlor de sprijin material și moral față de membrii acesteia, îndreptățiți legal la întreținere.**

În prezenta speță, subiectul pasiv al infracțiunii este copilul al cărui drept la întreținere din partea părinților apare ca fiind protejat de stat prin angajarea răspunderii penale a părintelui care nu își execută obligația de întreținere. Or, nu se poate reține existența unei justificări rezonabile și obiective pentru care copilul a cărui pensie de întreținere nu a fost stabilită pe cale judecătorească, ci prin acord notarial sau prin mediere să nu poată beneficia de protecția legii penale, în condiții de egalitate cu ceilalți copii.

Principiul egalității în drepturi, înscris în **art. 16 alin. (1) din Constituția României**, presupune egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Acest principiu impune statului asigurarea unui cadru legal menit să permită aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor fizice aflate în situații juridice similare, astfel încât acestea să fie egale în drepturi, fără privilegii și fără discriminări.

În același sens, este și jurisprudența Curții Constituționale, prin care s-a statuat în mod constant că *„violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite”*. De asemenea, prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a stabilit că diferența de tratament devine discriminare, în sensul **art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului**, numai atunci când autoritățile statale *„introduc distincții între situații analoage și comparabile”*, fără ca acestea să se bazeze pe *„o justificare rezonabilă și obiectivă”*.

Astfel, prin pedepsirea cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă pentru neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, **a pensiei de întreținere stabilite doar pe cale judecătorească, iar nu și a celei stabilite prin acord notarial sau de mediere**, se generează o discriminare între copii pe criterii arbitrare, din punct de vedere al mijloacelor legale pe care le au la îndemână pentru protejarea drepturilor lor.

Legea nr. 272/2004 instituie principiul prevalării interesului superior al copilului în toate demersurile și deciziile ce privesc copilul, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.

Pensia de întreținere datorată unui copil minor, indiferent de modalitatea în care aceasta a fost stabilită, pe cale judecătorească sau prin acord de mediere sau notarial, este o prestație destinată efectiv acoperirii nevoilor acestuia de întreținere, creștere și educare, are caracter periodic și trebuie să fie achitată lunar, succesiv, nu după dorința debitorului.

Sanționând penal fapta de abandon de familie, intenția legiuitorului a fost ocrotirea dreptului minorului de a primi întreținere, iar nu asigurarea înlăptuirii justiției, aspect ce reiese din *obiectul juridic special* al infracțiunii pe care îl constituie relațiile sociale referitoare la familie și a căror existență și dezvoltare sunt condiționate de respectarea obligației de solidaritate și de sprijin moral și material.

Între membrii familiei nu este vorba de un sprijin moral și material general și abstract, ci de un sprijin concret, efectiv, constând în **furnizarea mijloacelor de întreținere aceluia dintre membrii familiei** care se află în nevoie. Asemenea obligație decurge din relațiile de rudenie, precum și din prevederile Codului civil. Totodată, obiectul juridic constă în relațiile sociale care presupun **obligația de întreținere între membrii familiei** (această din urmă noțiune fiind înțeleasă în sens comun).

Prin urmare, prin dispozițiile legale criticate **legiuitorul a eșuat în a reglementa garanțiile penale pentru asigurarea protecției dreptului la întreținere al copiilor, indiferent de modalitatea juridică prin care dreptul la întreținere a fost stabilit, încălcându-se, astfel, prevederile art. 49 alin. (1) din Constituție**, potrivit cărora „Copii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor.”

Față de cele de mai sus, **apreciem că soluția legislativă care exclude din conținutul constitutiv al infracțiunii de abandon de familie neplata, cu rea credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilită prin acord de mediere sau prin acord notarial este neconstituțională.**

Avocatul Poporului,

Renate WEBER

